

Asia: VN/2058/2025

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä

Lausunnonantajan lausunto

1. Palaute osallistumisen edellytysten sisällöstä (3 §).

Avoimet, tasapuoliset ja läpinäkyvät kriteerit ovat tärkeitä kilpailutuksen onnistumisessa. Kriteerien tulee mahdollistaa osallistuminen markkinoille niin uusille toimijoille kuin jo aiemmin merituulivoiman parissa toimineille toimijoille.

2. Palaute osallistumisvakuuden määrästä ja uusimisesta (4 §).

-

3. Palaute tarjottavasta hyödyntämismaksusta, kuten maksun määräytymisestä, indeksoinnista ja pisteytyksestä (8 § ja liitteen 1 kohta A).

ET pitää tärkeänä ja perusteltuna luonnoksessa esitettyä lähestymistapaa, jonka mukaisesti hyödyntämismaksulle ei esitetä minimihintaa, koska se voisi vähentää tarjousten määrää ja vähentää toteutumistodennäköisyyttä. Merituulivoiman hyödyt Suomelle muodostuvat erityisesti sen mahdollistamista teollisuuden investoinneista, kiinteistöverotuloista sekä aluetalousvaikutuksista.

4. Palaute edistämismaksun määrästä, kerryttämisestä ja uusimisesta (10 §).

ET painottaa, että vakuuksien tason täytyy pysyä kohtuullisena, jotta ne eivät aiheuta haittaa hankekehitykselle.

Pidämme vakuuksien asettamista perusteltuna, mutta luonnoksessa esitetyn edistämismaksun taso on merkittävästi liian korkea, kun otetaan huomioon, ettei talousvyöhykkeen alueiden teknistaloudellista soveltuvuutta merituulivoimalle ole vielä päästy syvällisesti selvittämään, ja verkkoliittymän saatavuus ja aikataulu ovat epävarmoja. Lisäksi vakuutta ei palauteta, vaikka hanke ei pääsisi etenemään toimijasta riippumattomasta syystä.

Hankekehittäjän riskit hankkeen kehittämisessä Suomen talousvyöhykkeellä ovat huomattavasti suuremmat kuin monilla muilla markkinoilla. Esitetyt edistämismaksut nostavat riskitasoa merkittävästi.

ET näkee, että esityksen mukaisessa edistämismaksuuden määrittämisessä ei ole riittävässä määrin huomioitu hankkeen korkeita riskejä erityisesti hankekehityksen alkuvaiheessa. Nyt esitetty edistämismaksu voisi pahimmillaan vähentää kilpailutuksen osallistujia merkittävästi.

Edistämismaksuuden kohtuullistamisen lisäksi se tulisi porrastaa esitettyä vahvemmin niin, että alkuvaiheen maksut ovat huomattavasti pienemmät. Edistämismaksuuden kerryttäminen voisi esimerkiksi ensimmäisen vuoden maksun jälkeen jatkaa vasta neljäntenä vuonna, kun alueen soveltuvuutta merituulivoimalle on ehditty selvittää.

5. Palaute kokemuksta, osaamista ja muuta hankkeen edistämiskykyä koskevista valintakriteereistä (liitteen 1 kohta B) sekä niihin liittyvistä määritelmistä (1 §).

Avoimet, tasapuoliset ja läpinäkyvät laadulliset kriteerit ovat tärkeitä kilpailutuksen onnistumisessa. Laadullisten kriteerien tulee mahdollistaa osallistuminen markkinoille niin uusille toimijoille kuin jo aiemmin merituulivoiman parissa toimineille toimijoille.

6. Palaute hankkeen ympäristövaikutuksia koskevista valintakriteereistä (liitteen 1 kohta C).

-

7. Palaute energiajärjestelmän joustavuutta koskevista valintakriteereistä (liitteen 1 kohta D).

Kannustavatko ehdotetut pistemäärät näkemyksenne mukaan riittävästi kyseisten energiajärjestelmän joustavuutta edistävien hankkeiden toteutukseen?

Tarvitsevatko hankkeet ylipäänsä lisäkannusteita pisteytyksen muodossa toteutuakseen?

Tulisiko hankekategorioiden poiketa esitetystä?

Valintakriteereissä tulee ottaa paremmin huomioon hanketoimijan mahdollisuudet sitoutua kriteerin toimeenpanoon näin aikaisessa vaiheessa hanketta. Tämä tulisi huomioida erityisesti kriteereissä koskien energiajärjestelmän joustavuuden edistämistä, mukaan lukien kriteerit sitoutumisesta liittää sähkönkäyttökohde samaan liittymään merituulivoimahankkeen kanssa.

8. Palaute hyödyntämismaksun ja laadullisten valintakriteerien pisteytyksen suhteesta, eli siitä, että hinnan osuus on 50 prosenttia ja laadun osuus 50 prosenttia (6 § ja liite 1).

Tulisiko jakoa mielestänne muuttaa ja jos, miksi?

-

9. Muu palaute.

Suomella on erinomaiset edellytykset menestyä energiasiirtymässä. Meillä on hyvät olosuhteet lisätä puhtaan energian tuotantoa, ja näin mahdollistaa teollisuuden prosessien, liikenteen ja lämmityssektorin päästövähennykset ja saavuttaa ilmastotavoitteemme sekä vahvistaa kilpailukykyämme. Puhtaalla energialla houkuttelemme Suomeen teollisuuden investointeja, ja niiden mukanaan tuomia työpaikkoja, tuloja ja hyvinvointia.

Merituulivoiman hyödyt Suomelle muodostuvat erityisesti sen mahdollistamista teollisuuden investoinneista. Tämä tulee huomioida, kun luodaan kehystä talousvyöhykkeen merituulivoiman kilpailutuksille. Merituulivoiman vaikutukset teollisten investointien houkuttelussa, kiinteistöverotulot sekä merituulivoiman aluetalousvaikutukset tulisi huomioida vahvemmin esityksessä, muun muassa käsiteltäessä vaikutuksia julkiseen talouteen.

ET näkee erittäin hyvänä, että kilpailutuksen arviointiperusteet ovat julkisia ja malli ennakoitava ja avoin. Kilpailutuksessa tulisi painottaa laadullisia kriteerejä, ja maksujen ja vakuuksien tulee pysyä kohtuullisina. Merituulivoiman ensisijainen hyöty Suomelle on puhdas energia ja sen mahdollistamat teollisuuden investoinnit.

ET painottaa, että vakuuksien tason täytyy pysyä kohtuullisena, jotta ne eivät aiheuta haittaa hankekehitykselle. Pidämme vakuuksien asettamista perusteltuna, mutta luonnoksessa esitetyn edistämismaksuuden taso on merkittävästi liian korkea, kun otetaan huomioon, ettei talousvyöhykkeen alueiden teknistaloudellista soveltuvuutta merituulivoimalle ole vielä päästy syvällisesti selvittämään, ja verkkoliittymän saatavuus ja aikataulu ovat epävarmoja. Lisäksi vakuutta ei palauteta, vaikka hanke ei pääsisi etenemään toimijasta riippumattomasta syystä.

ET pitää tärkeänä ja perusteltuna luonnoksessa esitettyä lähestymistapaa, jonka mukaisesti hyödyntämismaksulle ei esitetä minimihintaa, koska se voisi vähentää tarjousten määrää ja vähentää toteutumistodennäköisyyttä.

ET pitää tärkeänä, että laadullisilla kriteereillä on merkittävä rooli kilpailutuksessa. Kilpailutuksessa tulisi painottaa laadullisia kriteerejä hinnan sijaan.

Alasaari Annina
Energiateollisuus ry

